

Дагестан

2024 ГОД СЕМЬИ

ДОСТЛУГ. ГАРДАШЛЫГ. БИРЛИК.

Тәсисчи: ДАҒЫСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МӘТБУАТ
ВӘ ИНФОРМАСИЯ АКЕНТЛИЖИ

12+

№40 (98491) 1920-ЧИ ИЛДӘН ЧЫХЫР 25 ОКТЯБР 2024-ЧУ ИЛ, ЧҮМӘ.

Гүмәти 2 рубл.

ҺӘМВӘТӘНЛӘР ҮЧҮН ЛАЈИҢӘ

18 өлкәдән олан дағыстанлылар «Мәним Дағыстаным» лајиһесиндә иштирак едиб

Маңчаладакы «Мәним өлкәм-мәним тарихим» тарихи паркында һәмвәтәнләр үчүн «Мәним Дағыстаным» мәдәни -тәһисләт анын ачылышы кечирилди. Бу һадисә 2 вачиб тарихе - республиканын халг шари Сүлејман Сталскиниң 155 иллигине вә Бејнәлхалг гулдуру дәстәләринин дармадағын едилемсинин 25 иллигине һәср олумушшур.

көмәкчи програм тәсдиг етмиш, чары илин август аյында исә бу категоријадан олан вәтәндешләр көләчәкдә дәстәкләнмәси мәсәләләри үзрә һәкүмәт комиссиясы ярадылыб.

Мәсәләнин музакирәсендә Түркіјә

Октябрьын 21-26-кими давам едән лајиһенин өзү илкін оларaq харичедә јашајан вә өзләрини мұхтәлиф саһеләрде реализә едән дағыстанлылара јөнәлдилмишdir.

Белә ки, тәдбири 18 өлкәдән о чүмләдән Түркіјәдән, Бирләшмиш Эрәб Эмирликәриндән, Ирандан, Ирагдан, Гыргызыстандан, Өзбекистандан, Газахстандан, Азәрбајҹандан, Белоруссијадан вә дикәр јөрләрдән 50-дән артыг һәмјерлиләрмиз бурада иштирак едиrlәр. DR-ин милли сијасәт вә дини ишләр үзрә назирлиji тәрәфиндән тәшкىл олунмуш лајиһәје Дағыстан Республикасынын баш назири Абдулмұслим Абдулмұслимов, милли сијасәт назирлиjинин башчысы Енрик Мұслимов, DR Халг Мәчлисинин милли сијасәт, ичтимаи вә дини бирликләр вә парламентләрарасы әлагәләр Комитетинин сәдри Фируддин Рәчәбов, DR ичтимаи палатасынын сәдри Эзизбәj Чәркәсов, Москвадаки һәмјерлиләр Еви директорунун мувавини Серкәj Макшантsev, Русијанын харичи ишләр назирлиjинин Маңчаладакы нұмајәндәси Марат Усманов вә башгалары көлмишләр.

Пленар јығынчағын ишини аchan Аб-

дұлмұслим Абдулмұслимов гејд етди ки, республиканын 17 харичи өлкә рекионлары, онларын арасында Түркіjин Jалов, Газахстанын Ақтау, Бакынын Нәrimanov рајонларынын, Дәrbәнд рајонунун Азәрбајҹанын Хачмаз рајону илә гардашлашмыш әлагәләри вардыр. Бунунла јанаши баш назир гејд етмишdir ки, Түркіjәдә рекион диаспоруна 500 миндән артыг дағыстанлы дахилдир.

«һәмјерлиләрмизә өзүмү туатараг демәлиjем ки, сизин тәчрүбәнiz, билиjиниз вә пешекарлығыныз республикаja чох лазымдыр. Ахы Дағыстан тәкчә кичик вәтән вә надир мәдәниjети вә зәнкин тарихи олан гәдим торпаг деjil, һәм дә Русијанын дана перспективли рекионларындан бириidir.

Сизин ичтимаи вә елми лајиһеләринизин реаллашдырылmasы үчүн рекионун сохлу имканлары вардыр. Дағыстана көлдиjиниз үчүн гонаглара тәшеккүрумү билдириjәт истиjирәм. Буну сизин тәрәfinizden кичик вәтәnинизә севкини вә дәstәjин тәsдиг еdiлдиjини несаб еdiрәm» дейә Дағыстанын баш назири гејд етди.

Енрик Мұслимов өз нөvbәsindә иштиракчылara хатырлатды ки, 2021-чи илин апрел айында рекионда харичдә јашајан һәмвәтәнләрлә ишин әсas истигамәтләrinin мүәjijen едәn «Харичdә јашајан һәмвәтәnләrмизин дәstәklәnmәsi haggynıda» Ганун гәбул едилиб.

2022-чи илин сентябр айында республика һәкүмәti «Харичdә јашајан һәмвәtәnlәrмizin dәstәklәnmәsi haggynıda»

республикасында Дағыстан мәдәни мәrkәzinin rәhbәri Өз Jашар, Иллюjош штатынын (Американын Чикаго шәhәri) мұавинәт вә сосиал мұдағия мәsәlәlәri үзrә Департаментин аналитики Аделия Кренкова, Газахстанда Дағыстан халглaryнын etnomәdәni бирлиklәr Assosiasijsijsынын rәhbәri Jусуп Шахшаев, Ирагын Gaғfaz мәdәni mәrkәzinin үzvü Maһmud Xusejn Әli Ал Дағстини vә башгалары иштирак едиrlәr.

Мәdәni forumun mejdanchalarynda hәmchininin dә Daғystan Dәvәtәt Университети vә «Газахстанда Дағыстан халgлaryнын etnomәdәni бирliji Assosiasijsijsы» арасында сазиш imzalanыb. Sazishdә харичdә јашајан һәmвәtәnләrмизin Daғystan Dәvәtәt Университетindә tәhисl аla bilmәsi imkanы nәzәrdә tutupmushdur.

Өз nөvbәsindә Maһmud Xusejn Ali Al Daғstini билдириjädir ki, Iragda daғystanlylар haggynıda «Tadomun» журналы nәshir еdiiliр. «Tadomun» журналынын nәshri (tәrçümәsi «hәmrejilik») харичi мүhит dә assimilijasijsijsadan Daғystan diasporu ailelәrinin горунмасы үzүn 10 illiklәr әvvәl tәsис olunmushdur. Bu kүn redaksiya Daғystan vә Chechen diaspolarlyny Iragda проблематикасыны iшyгlandыryr.

Gejed eidiljädir ki, tarixin parkыn әrazisindә hәmchininin dә Daғystanын шәhәr vә raionlarynyn milli hәjötlәri tәshkil olunmush, buradacha xalq bәdii мәhсуллары мәmumatlары sәrkisi, Daғystan nәshrijatlarы kitablarynyн презентasiyasы vә tematik fotosörikilәr kechiриliр.

А.Мәdәtova

БУ НӘMRӘDӘ

Абдулмұслим Абдулмұслимов XhӘ иштиракчысы Мәhәmmәdsaijd Mәhәmmәdovun «Икидлик» Орденини атасына вериб

cәh.2

Казим Асадуллаев: «Адамлар бизә кејfijjәtli балыгдан өтру кәлирләр»

cәh.3

Дағыстан сәнаje истеhса-лынын инишафы

cәh.6

Севилән шаирә

cәh.7

Абдулмұслим Абдулмұслимов Хүэ иштиракчысы Мәһәммәдсаид Мәһәммәдовун «Икидлик» Орденини атасына вериб

Октябрьин 18-дә Дағыстан Республикасы һөкүмәтинин сәдри Абдулмұслим Абдулмұслимов Лак рајонуна ишчи сәфәри өткізгендегі һәлак олмуш Ҳусуси һәрби Әмәлијат иштиракчысы Мәһәммәдсаид Мәһәммәдовун «Икидлик» Орденини онун атасы Гурбанмәһәммәд Мәһәммәдована тәгдим еди.

Mукафата гәһрәман әскерлік борчуну јерине жетирек көстәрдији икидлијә кәрә өлүмүндөн соңра лајиг көрүлмүшдүр. РФ Президенти Владимир Путин мұкафатландырма барәсіндө фәрманы чары илин ийул айынын 20-дә имзалаышты.

Дағыстан һөкүмәтинин

сәдри лајиг оғул тәрбијә етдијине қоре Гурбанмәһәммәдов 2023-чи илде көнүллү олараг Ҳусуси һәрби Әмәлијат кечирилән зонаја кетмишдир. О РРР пијада гошуналарынын һүчүм дәстесинде хидмет етмишдир. ахыра кими һәрби андына садиг галараг 2024-чи илин җанвар айынын 15-дә һәлак олуб.

«Һәгиги гәһрәман тәрбијә етдијиниз қоре тәшеккүруму билдирирәм. Бизим һәр бири миз һәмжерлимизин һүнәрини

унуттамалы, онун хатиресинә етирам етмөлидир» дәје Абдулмұслимов гејд етди.

Хуни қәндinin сакини Мәһәммәдсаид Мәһәммәдов 2023-чи илде көнүллү олараг Ҳусуси һәрби Әмәлијат кечирилән зонаја кетмишдир. О РРР пијада гошуналарынын һүчүм дәстесинде хидмет етмишдир. ахыра кими һәрби андына садиг галараг 2024-чи илин җанвар айынын 15-дә һәлак олуб.

Хидмет ѡолдашлары оны икид, дәјүш вәзиғеләрини угурағ јерине жетирән әскәр кими хатырлајылар.

А.Мәдәтова

ШӘРАБЧЫЛЫГ ДИГГЭТ МЭРКЭЗИНДЕ

Назирләр кабинети Русија шәрабчылары үчүн субсидијалары артырыб

Үзүмчүлүк вә шәрабчылығы стимуллашдырмаг үчүн Русија Федерасијасынын һөкүмәти субсидијалары артырыб. Назирләр кабинети ўксек кејијәтли мәһсүл истеһсал едән, Русија шәрабчылары үчүн әмсалы һәр һектара 1,2 гәдәр артырыб.

Гәрап ТАСС-ын сәрәмчанында да. Сәнәд көнд тәсәррүфаты инкишафынын вә әрзаг вә хамал қәнд тәсәррүфаты мәсуллары базарларынын регулясијасы дәвләт програмына дүзәлишләр еди.

«Тарифләр мүәјжән едилендө бир һектара артырылмыш әмсал үзүм тинкләрі әкәнләр үчүн мүәјжән едилир нәтичәдә шәраб, гатылмыш шәраб вә көпүкленән шәраблар истенсалчылары вәсait алапларды. Русијанын үзүмчүлүк вә

шәрабчылыг Федерал өзүнүргөлжасы тәшкилатынын сертификатлары вардыр вә «Русијанын шәрабы», «Русијанын конјакы» емблемләриндән 1,2-дән артыг олмајараг истифадә етмәж һүгүг верир» дәје субсидијаларын верилмәсі вә бәлушшүрмәсі گәрарла тәсдиг едилдији дејилир.

Субсидијаларын һесабланмасында әкилән саһәләр үчүн 1,4 артырылмыш сыйхылығы олан саһәрәр үчүн әлавә әмсаллар нәзәрдә тутулмушдур. Үзүм тинкләрі үчүн 2 дәфә артырылмыш әмсал, үзүмчүләр үчүн көстәричи 1,15 әкиләрі сығортса едилән үзүмчүләр үчүн әмсал 1,5 вә јерли үзүм сортлары жетиштирәнләр үчүн әмсал 1,3.

«Үзүмчүлүк вә шәрабчылығын инишиафынын стимуллашдырылмасы» федераллајиһеси үзүмчүләр үчүн субсидијалар нәзәрдә тутур. Экин материалынын алымасында, вә бағларын салынmasында, суварма системинин гуашырылмасында, тинкликләрин вә селексија мәркәзләринин жарадылмасында дәстәк көстәриләчәкдир.

РИА Дағыстан

ТӘШЕККҮРЛӘР ДАВАМ ЕДИР

Дағыстандан олан 14 Хүэ иштиракчысы мудафиә назирлијинин тәшеккүрләрини алдылар

Дағыстанын Башчысы Серкеј Меликов адына қундәрилмиш бир нечә тәшеккүр мәктубунда Ҳусуси һәрби Әмәлијат зонасында хидмет едән дағыстанлы-һәрби гуллугчуларын налијјәтләри һәггиңда данышылдығыны республика башчысынын мәтбуат-хидмети мәлumat вериб.

Тибби баталjonларда хидмет едән дағыстанлыларын әмәји ўксек гијметләндирлирил. Онларын арасында өн хәттә ишләјән Чәлалудин Халиков, Арсен Мусаев вә Арсен Мисриханов вардыр. Онларын һәр үчүн яралананлары тәһлүкәсиз зонаја тәхлије едир вә онлара көмәк көстәрир, ки, онларын һесабында онларла хилас едилмиш һәјатлар вардыр. Алил Рамазановун фәдакрлығы ўксек гијметләндирмиш тәшеккүр мәктубунда дејилир ки, һәрби гуллугчу дүшмәнин техникасынын вә дајаг мәнтәгөлөрни мәһв едилмәсі үзә гаршысына гојлан вәзиғеләрин парлаг жерине жетирir. Алил Рамазанов ўксек көстәричиләрә вә дәјүш мүвәгијәтләrinе қоре ики дәфә Икидлик Ордени илә гејд олунуб.

Дикәр һәрби һиссәләрин

команданлыглары башга дағыстанлыларын, дәјүш вәзиғеләрini ләјагет вә вичданла жерине жетирән-Фуад Абдулаевин, Мәһәммәд Әлибутаевин, Арсен Рамазановун, Мәһәммәд Җамалутдиновун, Камил һачыкаевин, Әһмәд Сүлејмановун, Курамәһеммәд Сайбулаевин, Зијавутдин Рамазановун, Чавидан Җемијевин вә Малик Мәһәммәдовун көстәрдији икидликләри гејд етмишләр.

А.Мәдәтова

РЕКИОНЛАРАСЫ ӘМӘКДАШЛЫГ КЕНИШЛӘНИР

Башгордустан Республикасы илә сәнаје кластерләринин инкишафына даир сазиши имзалаыштыр

Дағыстан Республикасы һөкүмәтинин сәдринын мұавини Ризван Газымәһеммәдовун, Низам Хәлиловун башчылығы алтында Дағыстан Республикасынын сәнаје-тичарәт назирлијинин нұмајәндәләринин иштиракы илә Минералныje Воды шәһәринде «InRussia-2024» сәркіде вә Бејнәлхалг Ишкүзар Конфрансда Дағыстан Республикасы нұмајәндәләри иштирак еди.

«Миневоды ЕКСПО сәркіде мәркәзинин мејданчасында Дағыстан Республикасынын сәнаје инкишафы Фонду илә Башгордустан Республикасынын кластерләр Ассосијасынын гарышылыгы фәалијәти барәсіндө разылашма сәнаје кластерләринин жарадылмасы вә инкишафы саһијесіндө рекионларасы әмәкдашлығын мәһкемләндиримеси нә имкан верөчәкдир.

«Әмәкдашлыг рекионун мүессиселәри вә тәшкилатлары арсында партнёрлугун жарадылмасына вә онларын кластер инкишафы өткізгендегі идхал әвәзи истеһсалын жарадылмасына жөнәлдилмишdir», -деје Дағыстанын сәнаје вә тичарәт назирлијинин башчысы Низам Хәлилов гејд етмишdir.

«Дағыстан» РИА

ВӘТӘН ҮФРУНДА

Мәммәдһәсәнов гардашлары

Дәрбәнд рајонунун Митәни-Газмалар кәндидә јашајан, ејни аиләдән олан үч гардаш Українада шәрәфлә хидмәт едир. Бәләдијүнин кәндләриндә белә аиләләр чохдур. Бу јахынларда гәзетимиз елә бу кәнддән олан үч гардаш “Дағыстанын халг гәһрәманы” адына лајиг көрүлән үч Мәһәммәдов гардашлары нағтында мәлумат вермишди. Гејд стмәк истәрдим, ки бу кәнддә үч оғлunu вәтәнини горумаг үчүн көндәрән башга бир аилә дә вар...

Инди бүтүн Русијада һөрби өмәлийјат апарылан болкөјө оғалуну көндәрмәјән бир аилә тапмаг чәтиндир. Эввэлләр кәңч нәслә Әфган мүһарибәси гәһрәманларының вә ja Икинчи Дүнja Мүһарибәси гәһрәманларының һәјат тәрзи нүмүнә кими кәтирилирди, инди дә

кәнч нәсил Украинаңда гәһрәмәнлыг көстәрән икидләрә охшамаг истәјир. Хүсуси һәрби Әмәлијјат һәр күн мұһабиәнин гәддар саһәләринде чәсарәт мөчүзәләрини көстәрән јени вә јени чәсурлары ортаја гојур. Русија ордусу дәфәләрлә белә сынағларда галиб кәлиб. Дөврүмүздә бу нөвбәти сынағ инди-ки нәслин гисмәтинә дүшдү. Инди Русија ордусунун сыраларында бүтүн субъектләрлә бирликдә рајонумузун сакинләри угурула вә

ләјагәтлә вурушурлар. Митәни-Газмалар кәндидән сәксәнә гәдәр адам Украјнада кедән һәрби әмәлијатда иштирак едир. Бәзән мұнарибә гәһрәмәнләрды республикамызын кичик кәндләриндән чыхыр. Һәр күн хәбәрләре изләјирик, Вәтәнимизин иккى оғланларының медал вә орденләри илә тәлтиф олундугларыны өјрәнирик. Русија ордусунун бөлмәләриндә фәалийјәт көстәрәнләр арасында мүәjjән һәрби тәчрүбәси олан вә Украјнада чәсарәтлә вурушан һәм јериләrimизи гејд етмәк истәјирәм. Мән Митәни-Газмаләр кәндидә јашајан Рәһман Мәммәдхәсәновун үч өвлады һагтынада: Мәһәммәд, Іачыәһмәд, Әлиәһмәд. Онларын ушағлығы да о гәдәр ширин кечмәјиб. Онлары һәлә ушаг икән хатырлајырам, мәктәбдә онлара әдәбијјат өјрәтдим, рус дилини өјрәтдим вә евдә, айланын чатынликләриндә вә гајғыларында вәтәнләрини вә айлә очагларыны севмәји өјрәтмәјә чәһд етдим. Рәһман Мәммәдхәсәновун айләси фираван айлә һесаб едилмир. Ата кичик јашларындан өзәмәжи илә доланан бир инсанда: О торпагда ағач әкмәк, ағачларын пейвәнд олунмасы илә мәшігүл олуб, чөрәк пулуны һалал зәһмәти илә газанан кәнд сакинләриндәндир. Оғланлар бу вахта гәдәр аталарына бүтүн ишләрдә көмәк едирдиләр. Бејүк гардаш Мәһәммәд, мәктәби битирдиқдән соңра дәрһал мүгавилә јолу илә ордуда хидәт етмәк арзусуну билдири. Һал-назырда о үчүнчү мүгавилә илә хидмәт едир. Русија гошууларының тәркибиндә хидмәт едән Мәһәммәд Украјнаны харичи элементләрдән азад едир. Онун атасы Рәһман вә анасы Зәрифәт Мәммәдхәсәновларын евләринә онларын евәкәлиши илә бајрам кәлир. Мәһәммәд өзү шән, зарафатчыл бир оғландыры. Мәммәдхәсәновлар гардашларының валидејнләри өзләри чәтин бир

талаеј саһибдирләр, өзләри һәјатда чәтиң әзәблә долу бир һәјат яшәйблар. Рәһман Мәммәдһәсәнов орта-пешә тәһсили олса да, фәhlә ишләјиб, мөвсуми ишләрә кедиб айләсини доландырыб. Рәһманың һәјат мөвгәни дә чохшахәлидир: сөз-нәфм вурғунудур, сазын мушајиети илә охујур, агаçлары пејвәндә едир. Гардашлардан ортанчылы һәчәһмәд һәрби карјерасына үмумтәһисил мәктәбиндән сонра башлады, хидмәтдән сонра мүгавила-

онлара гошуулд. Элбэгтэ, јараланмалар онлардан јан кечмајиб. Мөхөммэд вэ Һачэхмэд хоспиталда муаличэ олунараг јенидэн өз дөйшүй бөлмөләрина гајытмыщдылар. Чавуш Элиэхмэд Мөммәдхэсэнов һётта Гарабағда эфсанэви кенерал Рүстэм Мурадовун элиндэн бир чох медал вэ орден алыб. Мөхөммэдин һәрби.govтугунда Русијанын бир чох медал вэ орденлэри вар. Кичик гардаш Элиаһмэд гардашларынын изи илэ кедир. Онун фикринчэ, онун јери дэ бөյүк гардашларын олдугу јердир. Валидеjnлэр, элбэгтэ ки, огулларынын угурларына севинирлэр. Мөммәдхэсэнов гардашларынын һәрби тэрчүмэji-налы давам едир, Биз онлара јалныз чансағлыгы вэ угурла хидмэт етмэjи арзулајырыг.

Мәммәдһәсәнов гардашларының вәтнәпәрвәрлиji чох шеjдән данышыр. Бу күн валидеjнләрә hөrmәt вә шәрәf, вәтәнпәрвәрлик вә вәтәnә мәhәббәtin hәlә дә jүksәk гијмәтләндирилдиji, сөзә вә әмәлләrә инам сахланылыб горунмасы кәnчләrimiz үчүн мүгәddәsdir. Кәnddә белә аиләләrә беjүк hөrmәtgle jaнашыrlар. Бу күн Мәммәдһәсәновларын hәjатында, бүтүн чәтиңликләrә баҳмаарағ, мұхтәлиf hadisәlәr баш верир. Онларын өвладлары Вәтәn мудаифиәчиләридиr. Онлара чан сағлығы вә зәфәр арзулаjырыг.

залајырыг.

ТӘЧÝЗАТ ЖАХНЫЛАШЫР

Казим Асадуллаев: «Адамлар бизэ кејфијјетли балыгдан өтру қәлирләр»

Балыг емалы үзрә «Дагфиш» мүэссисеси 2002-чи илдән дағыстанлылары назыр дәнис мәһсүлу илә тәмин едир. Информасија акентлијине вердији мұсабигәдә онун бүнөврәсінин гојан, рәһбәри Казим Асадуллајев балыг сәнај-әсинин бу күн нәдән ибарәт олдуғуну, нарадан тез-тез мәһсүл алышыбы вә дағыстанлы алышыны ән чох hanсы балыға үстүнлүк вердији нағгында данышмышдыр.

- Казим Мухтарович «Дагфиш» тарихинэ нәдән башладығы нағында данышсаныз жаҳшы опарды?

Нәлә 1974-чи илдә мән «Дагрыбпром» тәшкилатына ишә дүзәлишидим, бу СССР дә балыг империјасы иди (онун башга ады «Дагрыба»иди). Бурда мән ишә садә матрос кими ишә башладым, килка тутурдум, ахы бу бизим дәнисин визит карточкасы иди. Соңра мән коптил-маринад компанијасына ишә дүзәлдим, вә индијә кими бу саһәдә чалышырам. СССР-и дағылдығдан соңра мән сәрбәст олараг «ајағ үстә» дурмалы олдум, чүнки башгалары кими мәним ишләдијим компания да бағланды. Аз кечмәди ки, мән өз мүәссисәми јаратмаг гәрарына кәлдим. Бир нечә һәмкарымла бирлиқдә ишә башладыг. Бу күнә кими мән онларла әл-әлә верәрәк чалышырам. Әнчә биз балыг емалы илә мәшгүл олурдуг, бу бизим өсас мәгсәдимиз иди. Сатыш икинчи јердә иди. назырда биз килкадан тутмуш нәрә балыглара кими бутун мәһсулу практики олараг бәյүк сајда емал едирик. Әлбәттә биз истеһсалы кенишләндирмәк, вә мисал үчүн кулинар сехини јаратмаг вә ишә салмаг истәјирик, лакин әразимиз олдугча мәһдуддур.

- Һансы балыг нөвләрини вә дәнис мәһсулларыны сиз алышылара тәгдим едирсиз?

Биздө чешид 50 нөвдән ибартыр-бу килка, мојва, скумбрија, атлантик вә узаг шәрг гызыл бағыбыдыр (гызыл балыгларын бүтүн нөвлөри), күтүм, хејк, билуга, симас, форел, семга, кижуч, треска вә дикәрләри. Дәнис мәһсүлларындан хәрчәнкләр, о үшмләдән,

лангустинләр, креветкалар, екзотикләрдән-бир аз өввәл балыг тутугушу-там сүни јетишдирилмиш балык нөвү һансыки тәбиәтдә раст көлмәк олмур, биздә ону артыг алыб гутармышлар.

- Сизин мүәсиссәніздә иш һансы аваданлыгынан

- СИЗИН МҮЭССИСЕНИДӘ ИШ НАНСЫ АВАДАНЛЫГЛА
КЕРҮЛҮР?

Билирсиниз, балыг сəнајесиндә һəмишə иш əлле көрүлүр, лакин бурада да назырда механиклəшdirмə вардыр. Башга мүəссисəлəрдə олдуғу кими биздə хүсуси бəлүшdүрүчү дəзқаһлар, аваданлыг вə дикəр уйғуллаштырмалар вардыр, лакин илк нəвбəдə тəкрап едирəм бу əллə көрүлəн ишлəрдир. Технология жаңылыштар кəлдикдə биздə һəр шеj класик форматтадыр, бу саhəдə һеч бир jенилик јохдур. Ишимизин əсас мəғалай сəди дəрин емал етмəкдир, чүнки адамлар евлəринен апардығы балығы отурууб раhat яеj билсингилэр. Бизим кешидмиздə сојуг вə исти һисвермə балығы вардыр.

- Онларын арасында нэ фәрг вардыр?

Илк нөвбәдә балыға гајнар температурлу мұхтәлиф режимләрин тәсиридір. Гајнар һисвермәдә дијапозон 80-125 градус тәшкіл едір. Бу сүрәтли үсулдур, бутун процес тәхминә 1,5-2 saat вахта

апарыр. Нәтичәдә јумшаг балыг әти алыныр, о чох зәрифdir вә ағызда әриjир, бундан башга бу тәһлүкә-сизлиқдир-исти емал просесинде бүтүн бактеријалар там мәһф олунур. Соjуг нисвәрилмә исә балығын 30 дәрәчәдә вә әлавә оларaq дузламасы вә чох вачиб хүсуси емалы демәклир.

- Бу күн сизэ нарадан балыг кәтирилир?

Бүгүн сөз нарадан салып көтирилүр. Назырда бизэ Москва вә Санкт-Петербург шеһірлөрлөринин ири ширкәтлөриндән бизэ мәһсүл көндәрилир, онлар исә өз нөвбәсіндә Аркентинадан, Форел адаптарындан вә Чилидән бејүк һәчимләрдә мәһсүл алып, бу чүр балығ үчүн онларда хүсуси аквамәдәнијәт жарадылышдыр. Эввәлләр балыг Норвегиян, Ирландијадан, Испанијадан көндәрилирди. Лакин санксияларла әлагәдар онлардан мәһсүл алмаг проблемә чөврилмишdir. Биз өзүмүз балығы Узаг Шәргдән, һәштәрхандан көтиририк. Түркијәдән назыр мәһсүл көндәрилир.

- Садәče алышыларға балығын жаҳшы олмасы нағгында данышын?

Мән һәмишә дејирәм ки, илк нөvbәдә о јаҳшы рәнкәдә, балыг гызыла бәнзәр олмалыңыр, буны һәр бир алышы өзү мүәжжән етмәлиди. Эн садә үсүл исә балығын нә чүр ийивермәсіди, чүнки балыгдан дәнис иji кәлмәлиди. Еләчәдә бәлә бир әффсанә балыг буза тутулмуш-демәли һәмишә кејфијәтсизди. Бу өсла бәлә дејилди. Баша дүшмәк лазымдыр ки, дүзкүн буза тутулмуш балыг әридиқдән соңра тезә балыгдан фәргләнмири, онда бүтүн фајдалы маддәдер ва дайыр саҳнеленди.

- Дағыстан апышысы даңа чох неі сечир?

- Дағыстан алғысының даға чох нејі сөчір?
Доғру десәк Дағыстан алғысының айрыча сечими жохдур, мұхтәлиф һисе тутулмыш скүмбрия вә еләчә дә селд балығы тез-тез алыныр. Лакин гейд етмәк истиәирәм ки, алышылар бизә илк нәвбәдә кејфијәтә көрә мұрачиәт едирләр. Бәли бизим коллективимиз балачадыр-чәмиси 20 нәфәрrik, лакин биз өз иши-мизи вә hər шеін вичданда көрмәіш чапшырыг.

А.Мәдәтова

ПОНЕДЕЛЬНИК 28 ОКТЯБРЯ 2024 ГОДА

1 ПЕРВЫЙ КАНАЛ 05.00 "Доброе утро". 09.00 Новости. 09.20 "Модный приговор". 10.10 "Жить здорово!" (16+). 11.00 "Информационный канал". (16+). 12.00 Новости. 12.15 "Информационный канал". (16+). 13.30 "АнтиФейк". (16+). 14.00 "Информационный канал". (16+). 15.00 Новости. 15.15 "Давай поженимся!" (16+). 16.05 "Мужское/Женское". (16+). 17.00 "Информационный канал". (16+). 18.00 Вечерние новости. 18.30 "Информационный канал". (16+). 20.00 Т/с "Ищёйка". (12+). 21.00 "Время". 22.00 Т/с "Шифр". (16+). 23.00 "Большая игра". (16+).	22.00 Т/с "Шифр". (16+). 23.00 "Большая игра". (16+). 00.00 "Подкаст.Лаб". (16+). 03.00 Новости. 03.05 "Подкаст.Лаб". (16+).	РОССИЯ РТР 20.00 "Вести". 21.10 "Вести". Местное время. 21.30 Т/с "Княжна милосердия". (16+). 23.30 "Вечер с Владимиром Соловьевым". (12+). 02.05 Т/с "Тайны следствия". (16+). 03.00 "Вести". 03.30 Т/с "Тайны следствия". (16+).	12.00 "Информационная программа 112". (16+). 12.30 "Новости". (16+). 13.00 "Загадки человечества с Олегом Шишкиным". (16+). 14.00 "Невероятно интересные истории". (16+). 15.00 "Засекреченные сплетни". (16+). 16.00 "Информационная программа 112". (16+). 16.30 "Новости". (16+). 17.00 "Тайны Чапман". (16+). 18.00 "Самые шокирующие гипотезы". (16+). 19.00 "Информационная программа 112". (16+). 19.30 "Новости". (16+). 20.00 X/ф "Иллюзионист". (16+). 22.05 "Смотреть всем!". (16+). 23.00 "Новости". (16+). 23.30 "Документальный спецпроект". (16+). 00.30 X/ф "Опасный свидетель". (18+). 02.10 "Самые шокирующие гипотезы". (16+).	03.00 "Тайны Чапман". (16+).	TNT 07.00 Утро TNT. (16+). 08.00 Однажды в России. (16+). 09.00 Звезды в джунглях. (16+). 12.00 Т/с "Гусар". (16+). 12.30 Т/с "Гусар". (16+). 13.00 Т/с "Гусар". (16+). 13.30 Т/с "Гусар". (16+). 14.00 Т/с "Гусар". (16+). 14.30 Т/с "Гусар". (16+). 15.00 Т/с "Гусар". (16+). 15.30 Т/с "Гусар". (16+). 16.00 Т/с "Гусар". (16+). 16.30 Т/с "Гусар". (16+). 17.00 Т/с "Гусар". (16+). 17.30 Т/с "Гусар". (16+). 18.00 Т/с "Гусар". (16+). 18.20 Т/с "Гусар". (16+). 19.00 Т/с "Гусар". (16+). 19.30 Т/с "Гусар". (16+).	20.00 Т/с "Гусар". (16+). 20.30 Т/с "Гусар". (16+). 21.00 Т/с "Гудбай". (16+). 21.30 Т/с "Гудбай". (16+). 22.00 Однажды в России. (16+). 23.00 Первые на деревне. (16+). 01.00 Такое кино! (16+). 01.25 Вызов. (16+). 02.15 Я тебе не верю. (16+). 03.05 Импровизация. Команды. (16+). 03.50 Импровизация. Команды. (16+). 04.40 Однажды в России. Спецдайджест. (16+). 05.15 Однажды в России. Спецдайджест. (16+). 06.00 Утро TNT. (16+).
--	--	--	---	------------------------------	---	--

ВТОРНИК 29 ОКТЯБРЯ 2024 ГОДА

1 ПЕРВЫЙ КАНАЛ 05.00 "Доброе утро". 09.00 Новости. 09.20 "Модный приговор". 10.10 "Жить здорово!" (16+). 11.00 "Информационный канал". (16+). 12.00 Новости. 12.15 "Информационный канал". (16+). 13.30 "АнтиФейк". (16+). 14.00 "Информационный канал". (16+). 15.00 Новости. 15.15 "Давай поженимся!" (16+). 16.05 "Мужское/Женское". (16+). 17.00 "Информационный канал". (16+). 18.00 Вечерние новости. 18.30 "Информационный канал". (16+). 20.00 Т/с "Ищёйка". (12+). 21.00 "Время". 22.00 Т/с "Шифр". (16+). 23.00 "Большая игра". (16+).	00.00 "Подкаст.Лаб". (16+). 03.00 Новости. 03.05 "Подкаст.Лаб". (16+).	РОССИЯ РТР 21.30 Т/с "Княжна милосердия". (16+). 23.30 "Вечер с Владимиром Соловьевым". (12+). 02.05 Т/с "Тайны следствия". (16+). 03.00 "Вести". 03.30 Т/с "Тайны следствия". (16+).	12.30 "Новости". (16+). 13.00 "Загадки человечества с Олегом Шишкиным". (16+). 14.00 "Невероятно интересные истории". (16+). 15.00 "Засекреченные сплетни". (16+). 16.00 "Информационная программа 112". (16+). 16.30 "Новости". (16+). 17.00 "Тайны Чапман". (16+). 18.00 "Самые шокирующие гипотезы". (16+). 19.00 "Информационная программа 112". (16+). 19.30 "Новости
--	--	---	---

ПЯТНИЦА 1 НОЯБРЯ 2024 ГОДА

1 ПЕРВЫЙ КАНАЛ

05.00 "Доброе утро".
09.00 Новости.
09.20 "Модный приговор".
10.10 "Жить здорово!" (16+).
11.00 "Информационный канал". (16+).
12.00 Новости.
12.15 "Информационный канал". (16+).
13.30 "АнтиФейк". (16+).
14.00 "Информационный канал". (16+).
15.00 Новости.
15.15 "Давай поженимся!" (16+).
16.00 "Мужское/Женское". (16+).
17.00 "Информационный канал". (16+).
18.00 Вечерние новости.
18.30 "Информационный канал". (16+).
20.00 Т/с "Ищайка". (16+).

РОССИЯ РТР

21.00 "Время".
22.00 "Сегодня вечером". (16+).
00.10 Концерт "Как молоды мы были". (16+).
01.35 "Подкаст.Лаб". (16+).
03.00 Новости.
03.05 "Подкаст.Лаб". (16+).

05.00 "Утро России".
09.00 "Вести".
09.30 Местное время.
09.55 "О самом главном". (12+).
11.00 "Вести".
11.30 "60 минут". (12+).
13.00 "Наши". (12+).
14.00 "Вести".
14.30 "Вести". Местное время.
14.55 Т/с "Тайны следствия". (16+).
17.00 "Вести".

RENTV

17.30 "Прямой эфир". (16+).
18.30 "60 минут". (12+).
20.00 "Вести".
21.10 "Вести". Местное время.
21.30 "Ну-ка, все вместе!" (12+).
23.55 "Истории Большой Страны". (12+).

05.00 "Самые шокирующие гипотезы". (16+).
06.00 "С бодрым утром!" (16+).
08.30 "Новости". (16+).
09.00 "Документальный спецпроект". (16+).
10.00 "Засекреченные списки". (16+).
11.00 "Как устроен мир с Тимофеем Баженовым". (16+).
12.00 "Информационная программа 112". (16+).
16.30 "Новости". (16+).
17.00 "Александр Третий. Недооцененный император". (16+).
18.20 "Самые шокирующие гипотезы". (16+).
19.00 "Информационная программа 112". (16+).
19.30 "Новости". (16+).
20.00 X/ф "Вечные". (16+).
23.00 "Новости". (16+).
23.30 "Загадки человечества с Олегом Шишкиным". (16+).
00.30 X/ф "Золото". (18+).
16.00 Т/с "Интерны". (16+).
16.30 Т/с "Интерны". (16+).

17.00 "Новости". (16+).
12.30 "Новости". (16+).
13.00 "Загадки человечества с Олегом Шишкиным". (16+).
14.00 "Невероятно интересные истории". (16+).
15.00 "Засекреченные списки". (16+).
16.00 "Информационная программа 112". (16+).
16.30 "Новости". (16+).
17.00 "Александр Третий. Недооцененный император". (16+).
18.20 "Самые шокирующие гипотезы". (16+).
19.00 "Информационная программа 112". (16+).
19.30 "Новости". (16+).
20.00 X/ф "Вечные". (16+).
23.00 "Новости". (16+).
23.30 "Загадки человечества с Олегом Шишкиным". (16+).
00.30 X/ф "Золото". (18+).
16.00 Т/с "Интерны". (16+).
16.30 Т/с "Интерны". (16+).

ТНТ

03.20 "Тайны Чапман". (16+).
07.00 Утро ТНТ. (16+).
08.00 Однажды в России. (16+).
09.00 Т/с "Интерны". (16+).
17.00 "Новости". (16+).
18.00 Т/с "Интерны". (16+).
18.30 Большое переселение. (16+).
20.00 Однажды в России. (16+).
21.00 Комеди Клаб. (16+).
22.00 Лига городов. (16+).
23.30 X/ф "Самоволка". (16+).
01.25 Музыкальная интуиция. (16+).
03.05 Я тебе не верю. (16+).
03.40 Импровизация. Команды. (16+).
04.35 Импровизация. Команды. (16+).
12.30 Т/с "Интерны". (16+).
13.00 Т/с "Интерны". (16+).
13.30 Т/с "Интерны". (16+).
14.00 Т/с "Интерны". (16+).
14.30 Т/с "Интерны". (16+).
15.00 Т/с "Интерны". (16+).
15.30 Т/с "Интерны". (16+).
16.00 Т/с "Интерны". (16+).
16.30 Т/с "Интерны". (16+).

17.00 Т/с "Интерны". (16+).
17.30 Т/с "Интерны". (16+).
18.00 Т/с "Интерны". (16+).
18.30 Большое переселение. (16+).
20.00 Однажды в России. (16+).
21.00 Комеди Клаб. (16+).
22.00 Лига городов. (16+).
23.30 X/ф "Самоволка". (16+).
01.25 Музыкальная интуиция. (16+).
11.44, 15.45, 00.42 Спецрепортаж. (16+).
12.33 Деловое путешествие. (16+).
13.17 Энергетика. (16+).
13.39 Интервью. (16+).
14.33, 03.31 Типичная Новороссия. (16+).
05.25 Однажды в России. Спецдайджест. (16+).
16.00, 16.33 Факты. (16+).
19.00, 04.00 Сенат. (16+).
20.02, 00.00 Вести. (16+).
23.01, 02.01 Международное обозрение. (16+).
01.37 Индустрия кино. (16+).

РОССИЯ 2

05.00, 06.30, 07.18, 08.00, 08.57, 09.4
5, 12.10, 13.00, 14.00, 15.00, 18.10, 2
2.00, 01.00 Новости.
05.23, 07.51 День в истории. (16+).
05.34, 18.35, 21.32 Вести. Дежурная часть. (16+).
06.34, 07.32, 08.50, 09.35, 12.21, 16.2
1 Погода 24. (16+).
07.45, 11.31, 15.40 Инструкция. (16+).
11.44, 15.45, 00.42 Спецрепортаж. (16+).
12.33 Деловое путешествие. (16+).
13.17 Энергетика. (16+).
13.39 Интервью. (16+).
14.33, 03.31 Типичная Новороссия. (16+).
05.25 Однажды в России. Спецдайджест. (16+).
16.00, 16.33 Факты. (16+).
19.00, 04.00 Сенат. (16+).
20.02, 00.00 Вести. (16+).
23.01, 02.01 Международное обозрение. (16+).
01.37 Индустрия кино. (16+).

СУББОТА 2 НОЯБРЯ 2024 ГОДА

1 ПЕРВЫЙ КАНАЛ

05.00 "Доброе утро".
09.00 Новости.
09.20 "Модный приговор".
10.10 "Жить здорово!" (16+).
11.00 "Информационный канал". (16+).
12.00 Новости.
12.15 "Информационный канал". (16+).
13.30 "АнтиФейк". (16+).
14.00 "Информационный канал". (16+).
15.00 Новости.
15.15 "Давай поженимся!" (16+).
16.05 "Мужское/Женское". (16+).
17.00 "Информационный канал". (16+).

РОССИЯ РТР

18.00 Вечерние новости.
18.40 "Человек и закон". (16+).
19.45 Телегра "Поле чудес". (16+).
21.00 "Время".
21.45 "Голос. Дети".
23.25 "Передвижник передвижников". (12+).

00.30 "Подкаст.Лаб". (16+).
05.00 "Утро России".
09.00 "Вести".
09.20 "Пятеро на одного".
10.10 "Сто к одному".
11.00 "Вести".
11.50 "Доктор Мясников". (12+).

RENTV

12.55 "Судьба человека с Борисом Корчевниковым". (12+).
14.00 "Вести".
14.30 "Вести". Местное время.
14.50 "Юмор! Юмор! Юмор!". (16+).
17.00 "Вести".
17.50 "Привет, Андрей!" (12+).
20.00 "Вести".
20.50 "Вести". Местное время.
21.00 X/ф "Очень плохая невеста". (12+).
00.45 X/ф "Завтра будет новый день". (12+).

04.10 X/ф "Улыбнись, когда плачут звезды". (16+).

ТНТ

00.40 X/ф "Сестры". (16+).
02.20 X/ф "Кочегар". (18+).
03.40 "Самые шокирующие гипотезы". (16+).
07.00 Однажды в России. Спецдайджест. (16+).
08.00 Однажды в России. Спецдайджест. (16+).
09.00 Однажды в России. Спецдайджест. (16+).
10.00 Однажды в России. Спецдайджест. (16+).
11.00 "Военная тайна". (16+).
12.30 "Новости". (16+).
13.00 "Военная тайна". (16+).
15.00 "Совбез". (16+).
16.30 "Новости". (16+).
17.00 "Документальный спецпроект". (16+).
18.00 "Засекреченные списки". (16+).
19.00 "Добровэфире". (16+).
19.30 "Новости". (16+).
20.00 X/ф "Брат". (16+).
22.00 X/ф "Брат 2". (16+).

16.50 Экстрасенсы. Битва сильнейших. (16+).
18.30 Экстрасенсы. Реванш. (16+).
21.00 Ярче звезд. (16+).
23.00 Женский стендап. (18+).
00.35 Игры без границ. (16+).
02.15 Лига городов. (16+).
03.45 Музыкальная интуиция. (16+).
05.15 Импровизация. Команды. (16+).
06.00 Однажды в России. Спецдайджесты-2023. (16+).
06.15 Однажды в России. Спецдайджесты-2023. (16+).
05.00 Новости.

РОССИЯ 2

05.24 Инструкция. (16+).
05.37 Индустрия кино. (16+).
06.05, 13.05, 19.05 Расследование Эдуарда Петрова. (16+).
07.00, 08.00, 09.00, 11.00, 12.0
0, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 20
0, 21.00, 22.00, 23.00, 00.00, 0
1.00, 02.00, 03.00, 04.00 Вести. (16+).
07.05, 18.20 Вести. Дежурная часть. (16+).
08.10, 14.12, 20.03 Спецрепортаж. (16+).
08.35, 14.35, 01.35 Погода 24. (16+).
09.14 Двенадцать. (16+).
10.00 Международное обозрение. (16+).
20.35, 02.10, 02.35 Мобильный репортер. (16+).
21.05, 04.08 Репортаж. (16+).

ВОСКРЕСЕНЬЕ 3 НОЯБРЯ 2024 ГОДА

1 ПЕРВЫЙ КАНАЛ

06.00 Новости.
06.10 "Подкаст.Лаб". (16+).
06.50 "Играй, гармонь любими!" (12+).
07.35 "Часовой". (12+).
08.05 "Здоровье". (16+).
09.10 "Непутевые заметки". (12+).
09.30 "Менталион". Национальная лотерея. (12+).
10.00 Новости.
10.15 "Передвижник передвижников". (12+).
11.05 "Играем свадьбу!" (12+).
12.00 Новости.
12.15 X/ф "Ген высоты 2. Гора всех гор". (16+).
13.25 "ВидеоВидео?".
14.45 "Горячий лед". Фигурное катание. Гран-при России

РОССИЯ РТР

2024. Этап II.
16.55 Д/ф "Ничто на Земле не проходит бесследно..." (12+).
18.00 Вечерние новости.
19.00 "Точь-в-точь". (16+).
21.00 "Время".
23.00 Что? Где? Когда? (16+).
00.20 "Подкаст.Лаб". (16+).

06.00 М/ф.
07.20 "В кругу друзей".
08.00 Местное время. Воскресенье.
08.35 "Когда все дома с Тимуром Кизяковым".
09.25 "Утренняя почта с Николаем Басковым".
10.10 "Сто к одному".
11.00 "Вести".
11.30 "Большие перемены".

RENTV

12.30 "Истории Большой Страны". (12+).
13.30 Т/с "Фантазер". (12+).
14.00 "Вести".
14.30 "Вести". Местное время.
15.00 "Юморина-2024". (16+).
17.00 "Вести".
17.50 "Песни от всей души". (12+).
20.00 "Вести недели".
22.30 "Москва. Кремль. Путин".
23.00 "Воскресный вечер с Владимиром Соловьевым". (12+).
01.35 X/ф "Алиби надежда, алиби любовь". (16+).
03.20 Комедия "Свадьбы не будет". (12+).

ТНТ

05.00 "Самые шокирующие гипотезы". (16+).
07.00 "С бодрым утром!" (16+).
08.30 "Новости". (16+).
09.00 "Самая народная программа". (16+).
09.30 "Знаете ли вы, что?" (16+).
10.30 "Наука и техника". (16+).
11.30 "Легенды и мифы". (16+).
12.30 "Новости". (16+).
13.00 "Неизвестная история". (16+).
14.00 X/ф "Брестская крепость". (16+).
16.30 X/ф "Подольские курсанты". (16+).
09.30 Большое переселение. (16+).

РОССИЯ 2

11.00 Экстрасенсы. Битва сильнейших. (16+).
12.30 Экстрасенсы. Битва сильнейших. (16+).
14.10 Экстрасенсы. Битва сильнейших. (16+).
15.50 Экстрасенсы. Реванш. (16+).
18.30 Звезды в джунглях. (16+).
21.30 Звездные танцы. (16+).
23.30 Воли. (16+).
00.30 Ярче звезд. (16+).
02.10 Первые на деревне. (16+).
03.40 Музыкальная интуиция. (16+).
05.15 Однажды в России. Спецдайджест. (16+).
06.00 Утро ТНТ. (16+).

РОССИЯ 2

05.00, 06.00, 07.00, 08.00, 09.00, 10.00, 11.00, 13.00, 14.00, 16.00, 17.00, 18.00, 19.00, 20.00, 21.00, 22.00, 24.01.00 Вести. (16+).
05.27, 09.02, 16.05, 19.28 Спецрепортаж. (16+).
06.20, 11.20 Вести. Дежурная часть. (16+).
07.05 Расследование Эдуарда Петрова. (16+).
08.35, 01.35 Мобильный репортер. (16+).
13.10 Парламентский

Гафгаз јазычыларынын гурултаяи кечирилиб

Дагыстан Милли китабханасында Гафгаз јазычылар клубунун икинчи гурултаяи кечирилиб.

Бу тэдбирдэ Кабардино-Балкария, Шимали Осетија, Ингушетија, Чеченистан Республикасы вэ Краснодар дијары дахил олмагла гоншу республикалардан әдәби бирликләринин нумајэндәләри иштирак етди.

Дагыстан милли сија-сәти вэ дини ишләр назириинин мувавини Арсен Маһмудов назир Ен-

рик Селимович Мұслумовун адындан саламлама сөзү илә чыхыш еди.

Тәбрикдә Маһмудов гејд

едиб ки, клуб јазычылары, шаирләри, тәнгидчиләри вэ әдәбијат һәвәскарларын бир араја кәтирәрәк, уникал дәстәк вэ әмәкдашлыг мүһити вэ пак аба-навасын ярадыр.

Бундан әлавә, гурултаяда тәрчумәчиләр учүн «Переводчик. РФ» адлы яни бир сајтын назыр олуб ачылмасы барәдә чохдан Қөзләнилән мәлumat

верилди.

Бушад хәбәри гурултая иштирекчиләрнина Гафгаз јазычылар клубунун президенти вэ Русија јазычылар Бирлигинин Дағыстан шө-бәсинин сәдри Мијасат Муслимова вериб. Гејд едиб ки, сајтын Дағыстан Республика башчысынын грант вэ сайтләриндән истигадә едәрәк ярадылдырыны вэ

клуб үзвләринин тәрчумә фәалијәтинин инкишафына јөнәлдib.

Гурултаяда һәмчинин бөлмәләrin сәдирлик ишләри јохланылыб, сәдријә яни үзвләр сечилиб. Дағыстанынын азәрбајҹан дили бөлмәси шаир-тәрчумәчи Елман Аббаса тапшырылыб.

Елман Аббас

АНА ДИЛЛӘРИ ЙОХ ОЛУР

Дағыстанлылар нијә өз ана дилләрини итирирләр?

Дағыстан күнләрдә Лак районунун Гумух орта мәктәбинин мүәллимләр отағында Дағыстан һөкүмәтинин сәдри Абдулмуслим Абдулмуслимов, Дағыстан Республикасынын Тәһисил вэ Елм Назирлијинин рәhbәри Јәһја Бучаев, бир сыра рәсми шәхсләр вэ мүәллимләр арасында мараглы фикир мүбадиләси олуб.

Көрүш иштиракчылары сәнаједә-ки проблемли мәсәләләрдән, о чумләдән дағыстанлыларын ана дилләрини кифајәт гәдәр билмәмәсindән данышыблар.

Ана дилиндә данышланларын сајы хејли азалыр. Проблем рекионун бутүн бәләдијәләре учун актуалдыр вэ ону мәктәбдән башлајараг һәлл етмәк лазыымдыр.

Сон бир нечә ил әрзинде Дағыстанда рекионал һакимијәт органлары тәр-финдән ана дилләриндә 500 мин дәрслек алмаг учун 400 милжон рублдан чох вәсait айрылыб. Рекионун баш назири Абдулмуслим Абдулмуслимовун бу яхынларда Агул районуна сәфәрләндән соңра бу кичик јерли Дағыстан халты учун артыг китаблар (дәрслекләр) нәшр олунур. Бу ај Дағыстанын Тәһисил вэ Елм Назирлији Федерал Ана Дилләри Институтунун дәстәји илә

мүәллимләр учун ихтисасартырма курслары кечирәчәк. Тезликләреспубликанын бутүн мәктәбләри өз ана дилләриндә диктант (имла) јазачаглар. һәмчинин рекионда онлар ана дилләриндә ВДИ (ЕГЕ) (шакирләрин сечими илә) тәтбиг етмәји планлаштырылар.

Дилин ән мүһум функцијасы мәденијјәти горујуб сахламаг вэ нәсилдән-нәсле өтүрмәсисид. Она көрә дә ана дилләрини горумаг дәвләти, бүтәвлюк چәмијәттән, ајры-айрылыгда һәр бир аиләнин вәзиғесисид.

Республиканын һакимијәт органлары өз ана дилләринин горунуб сахланмасы учун нә едир вэ бу мәсәләдә һәр бир дағыстанлынын иштиракы нијә вачибдирмәзакире иштиракчыларынын чыхышла-рында өз әксини тапыб.

Һ.Асланов

РЕСПУБЛИКА ХӘБӘРЛӘРИ

Дағыстан сәнаје истеһсалынын инкишафы

Бу мәсәлә рекион рәhbәринин иштиракы илә кечирилән мүшави-рәдә мүзакирә олунуб.

Әсас:

Сентябр ајында Дағыстанда Шимали Гафгаз Федерал Даирәсинин ән бөјүк полимер бору заводу олан «Экс-онор» ишә салынды. Мәһсуллара бүзмәли, тәэјигли вэ спирал борулар, һәмчинин мүхтәлиф диаметрли дамчы суварма учун борулар дахилдир.

Боруларын әсас тәтбиг саһеси су тәчhизаты вэ дренаждыр. Борулар электрик вэ телекоммуникасија, кимәви мајеләр учун јүксәк тәэјигли бору кәмәрләринин чәкилмәси учун истигадә едиле биләр.

2024-чу ил вэ планлаштырылан 2025 вэ 2026-чы илләр учун республика инвестисија програмлары чәрчiv-синдә су тәчhизаты програмларында 10,7 милжард рубл дәјәрindә ишләrin көрүлмәси нәзәрдә тутулур.

Бору мәмүлатлары республиканын яшаш мәнтәгәләринин газлашдырылмасында да өз тәтбигини тала биләр.

Хәзәр саһил кластеринин инкишафы чәрчiv-синдә әhәмијәтли һәчмәдә тикинти ишләри планлаштырылыр. Агарә секторда яхын үч ил әрзинде дамчы суварма боруларына үмуми етијија 875 км-ә гәдәр олачаг.

2025-чи ил учун «Эразиләrin комплекс инкишафы» «Дөвләт Программы» чәрчiv-синдә полимер борулара етијија 53 км-дир.

Ады чәкилән сәнаје саһәләрindә борулара үмуми етијија тәхминән 3 мин км., үмуми мәбләги тәхминән 2 милжард рубл олачаг.

Серкеj Меликов:

«Башладығымыз мүәссисә һәгигәтән чох яхшыдыр. Истеһсал олуначаг мәһсуллар рекион учун сон дәрәчә зәруридир. Инди бизим вәзи-фәмиз мүәссисәнин имканларындан максимум истигадә етмәкдир ки, бу да бизэ рекион итгисадијатынын инкишафына, о чумләдән верки дахилмаларынын артырылмасына вэ яни иш јерләринин ачылмасына әлавә тәкан верәчәк. Буна итгисадијатын локаллаштырылмасы дејилир ки, бу да бизэ вәсaitләри рекион дахилиндә кәләчәк инкишафа јөнәлтмәј ымкан верәчәк»

Ичласда биз һәмчинин рекионун тикинти, коммунал, аграр-сәнаје вэ сәнаје саһәләрindә тәләbat олан мәнзил-коммунал аваданлыглara олан тәләбатыны мүзакире етдик.

С.Салеhова

Севилэн шаирэ

Дэрбэнд дејилэндэ, о дагигэ бу ханымын адь дүшүр јада. Дэрбэнди бојнуна бојунбағы билэ, голуна базубанд билэн, Дэрбэнд дејилэндэ зајиф козлэриндэ ишиг парлајан, мэктэблэ олмаг арзусу көзүндэ галан. «Көздэн элиллијин мэнэ ар кэлир» дејэн Зејнэб Дэрбэндли.

Aртыг өз вэтэнидэ севилэрэк бир чох мэктэблэрдэ шакирдлэрлэ јанаши мүэллимлээрин дэ севэ-севэ эсэрлэри диллэр эзбэри олан Зејнэб Дэрбэндли. Манылары, мэланхэти сэси илэ һэр кэс өзүн һејран едэн, Үрэклэрдэ өз тахтыны гоја билэ сэнэткар Зејнэб Дэрбэндли. О дејир,

Улу сојугдан јадикар,
Бири гүрүр, бири вүгар,
Зејнэбин ики гэлбий вар,
Бири Дэрбэнд, бири Бакы.
Ики вэтэн гызы Зејнэб
Дэрбэндли.

Онун наатында чох шеј язмага олар, чүнки о ики қалмэ илэ ифадэ олунан инсан дејил. О, өз адь ила јанаши, догма Дэрбэндини дэ шэрэфлэ дашијан бир зијалы, бир шэхсијэттир.

Беш илдэн артыг иди ки, шаирэ Зејнэб Дэрбэндли икинчи Вэтэни сајдыгы Азэрбајчана кетмэмишди. Бу јахынларда шаирэнин, шэхси дэвэт илэ, Бакыя чагырдылар. Бу Зејнэб ханым үчүн чох көзленилмэз олду. Ахы о буны һеч көзлэмириди. Зејнэб ханымын Бакыя кедиши, көзэл вэ јаддагалан олду. О, онун сөзлэринэ, Бэстэкар Елмир Мэдэтоғлунун бэстэлэдии «Анам јадыма дүшондэ» маһнысыны мэхс елэ Зејнэб ханымын ифасында бэжениб, севиб ифа едэн. Азэрбајчанын танынмыш вэ севилэн мүгэнниси, инкилис дили мүэллими, көзэл инсан Елхан

ифа, јанғылы сэс вэ өзүнмэхус јанаашма. Сэни ешиитмэк истэйэн, садечэ бу маһныны динлэсэ јетэр. Мусигини вэ сөзү дэриндэн дујан һэр кэс, сэнин мөхтэшэмлийни анлајачаг». Мэн она дедим ки, Елхан мүэллим, Мэним төхсилим јохдур. О исэ мэнэ «Истедадын тэссли олмур дэјэрли бачым. Сэн өзүн бир мэктэбсэн»-дејэ чаваб вердii. Зејнэб Дэрбэндлинин шаир достлары, һемкарлары ону ресторона көзэл вэ мөхтэшэм гарышлајыблар. Зејнэб ханым дејир ки, «Устадым, мэнэ ана гајғысы көстэрэн шаирэ, журналист Нәчибә Илкин, бүтүн достларыма хэбэр вершиди

Шириновла да көрүшүб.

Елхан Ширинов, Зејнэб ханымы бу маһнынын мүэллифи вэ ифачысы олраг чохдан көрмөк арзусунда олуб. Бу ики сонэткарын көрүшү дэ, өзлэри кими мөхтэшэм олуб. Зејнэб ханым дејир ки, «Мэн Елхан мүэллимлэ көрүшүмү, белэ тэсввүр өтмэшидим. Елхан мүэллим бизим көрүшүмү заманы, бу маһныны мэхс мэним ифамдан динлэжэрэк мэнимлэ сөхбэт едирди. О мэнэ деди ки, «Зејнэб, сэн бундан сонра јазмысан да, охумусан да сэн артыг өз сөзүн һэм мусигидэ, нэм шеирдэ демисэн. Пешэкар

көлишиими, гэлэм достларым да, мэним көрүшүмэ севэ-севэ кэлмишди. Һэтда шаир гардашын Илham Газахлы бир дэстэ үүл кэтирмишди. Ики ил өнчэ тэлтиф олундугум вэ кедиб чата билмэдийм Орта Асија Гыргызыстан Республикасынын Язычылар Бирлийнин нээднэндэ јарадылмыш Туран еллэри тэшкилатынын «Jени аваз» медалыны да, дэјэрли шаир гардашын вэ һемишиг тэшкилатын Азэрбајчан тэмсилчиси Илгар Түркоглу мэнэ тэлтиф етди. Бир сөзлэ, дост көлиши бајрам олар мисали».

Зејнэб Дэрбэндли бу ке-

Шималын бэзэжи чэннэгтийр Губа.

Орада да мэни, дэјэрли Вэтэн шаиримиз Рамиз Гусарчайлы гарышлады. Бүтүн Губаны мэнэ көстэри, шаирлэ ширин сөхбэт етдик. О мөвзу бир ајры олачаг. Вэ мэни евлэриндэ өз догмалары

жол алдым».

Зејнэб Дэрбэндли үчүн бу кедиш, Санки руha гида кими олду. Онун бу кедишн эмосијаларыны бөлүшмэк бир китаб јетмэз. Зејнэб ханым вэсийэт едир ки, мэн Дэрбэндли Зејнэбэм, сизэ

кими севэ-севэ гарышлајан.

Дагыстан Республикасынын халг артисти Дүрийж Рәнимовын гардаши Нафиз мүэллим Рәнимовун аилэси вэ бачысы Тамилла ханым мэнэ чох көзэл исти гарышладылар. Догруданда, бу көрүшлэрин һэр бири јаддагалан олду. Вэ сөхёри күн, Дэрбэндэ

вэсийэтим вар,

Өлнөдө баш дашияма,
Мэним дэрдими јазын.
Чэсэдим Дагыстанда,
үзүм Азэрбајчана,
Мэзарыны сиз Аллах,

Рүкэл кэндиндэ газын.

Зејнэб ханым Азэрбајчана тэж кетмэжид, о Дагыстан Республикаслын эмэктар мэдэнијэт хадими, Азэрбајчан Дэвлэт Драм Театрынын гурлушуу режисору Іагут ханым Хандадашова илэ кедиб. Зејнэб ханым дејир ки, «Јагут ханымла жол кетмэжин дэ, бир ајры лэззэти вар. Губада сонунчу күнүмзэдэ, гыса бир көзинти етдик. Һэммин күнүн хатирэлэрини, ајры бөлүшчээм». Бир сөзлэ Зејнэб ханым һэм Дэрбэндэ, һэм Азэрбајчанда, һэм Түркијэдэ һэм дэ Орта Асијада танынан вэ севилэн шаиридир. Белэ бир шэхсијэт илэ, өјүнмэј вэ гүурламага дэјэр.

Биз дэ Зејнэб ханым, кэлчек ишлэриндэ вэ јарадычылыгында дайна уча зирвэлэр арзулајырыг.

А.Мэммэдова

Дағыстанда «Достлуг мајаклары. Гафгаз гүллэлэри-2024» көнүллү лајиһәси кечирилир

Шимали Гафгаз көнүллүләринин «Достлуг мајаклары. Гафгаз гүллэлэри 2024» миллиятләраасы гармонија лајиһәси Дағыстан әразисиндә кечирилир, -деје лајиһәни тәшкилатчылары билдирибләр.

Дағыстан лајиһәниң һәјата кечирилди. Шимали Гафгаз Федерал Даирәсинин дөрд реңионундан биридир. Галан үч база Ингушетия, Шимали Осетија-Аланија вә Чеченистанда јерләшир. «Достлуг мајаклары»нда Русијаның мүхтәлиф рекионларындан, хусусен дә мәркәзи вә Җөнуб һиссәләриндән, Гәрби Сибирдән вә Шимали Гафгаздан 45 көнүллү нұмајәндә иштирак едир.

Лајиһә чәрчивәсindә Дағыстаның «Даглылар» группу өз базаларына -Шамил рајонунун Көннә һиндада көндөн көлди. Орадан команда Көннә һиндада көндиндәки сигнал вә көзәтчи гулләсінә ѡлланыб вә орада 2021-чи илдә онун

үзәриндә ишләмәјә башлајыб.

Тәшкилатчылар билдирибләр ки, бу ил лајиһәдә һејрәтамиз рүһ вә ирадә күчүнә малик ән гејри-ади көнүллү. Јалтадан (Крым республикасы) хусуси әмәпийат ветераны Илja Казаков иштирак едир. Ағыр зәдәдән вә узун реабилитасијадан сонра киши протез үзәриндә қөзир.

Лајиһәниң елә илк күнүндә Илja Казаков чөтиң маршруту гәт ети: о, Көннә һиндада кедән сылдырым даф жолу илә сигнал вә көзәтчи гулләсінин сон сәвијәсінә галхды.

Күнортадан сонра көнүллүләр кәнд ев-музејиндә еколо же аксија кечирибләр, әразини алаг отларындан вә гуру отлардан тәмизләйбләр.

h.Асланов

Дэрбэнд районунда туллантыларын чешидләнмәси комплексинин тикинти лајиһәсинин ичрасы давам едир

Бу, өтән илдән республикада тикилмиш З мүһүм туллантыларын идарә өдилмәси объектиндән биридир. Бу комплекс Җөнуб зонасына хидмәт көстәрәчәк вә туллантыларын тәмизләнмәсинин там дөврәсini тәмин едәчәк.

Заводун фәалијәти үчүн лазым олан бүтүн аваданлыг вә механизмләр артыг сифариш олунуб вә онун бејүк һиссәсі демәк олар ки, тикинти саһесинә чатдырылыб. Мәркәзи вә Шимали зоналарының тәчхиз етмәк үчүн Хасавјурт вә Карабудахкәнд бөлкәләриндә дә аналоги гургулар тикилир.

Бу юни гургулар Дағыстанда туллантыларын емал вәзијәтини көкүндән дәжишмәјә көмәк едәчәк. Артыг баша чатдырылыш тикинти ишләри вә алышан аваданлыг вә механизмләр нәзәрә альнамагла объектләрин үмуми һазырлыг дәрәчәсі 75 фази өтүр. Туллантыларын чешидләнмәси комплекси туллантылары мүхтәлиф категоријалара (пластик, шүшә, қагыз, метал вә с.) аյырмала имкан верир ки, бу да тәкrap емал просесини асанлаштырыр вә сүрәтләндирир, әтраф мүни-тин чиркләнмәсini азалдыр вә инсан сағламлығына зәрәрли тәсирләри азалдыр. Туллантыларын дүзкүн чешидләнмәси вә тәкrap емалы торпайын, сујун вә наванын чиркләнмәсini азалтмаға көмәк едир.

Еләче дә туллантыларын тәкrap истифадәси вә тәкrap емалы илә юни материалларын елдә өдилмәси имканы яраныр. Белә комплексин ярадылмасынын иғтисади компоненти иш јерләринин ярадылмасы вә туллантыларын емалы учүн инфраструктурун инициафыдыр.

Демәли, Дэрбэнд районунда белә бир лајиһәниң һәјата кечирилмәси үчүн һәр чүр шәрайт вар.

Т.Әләкпәров

Баш редактор

Т.Г. Әләкпәров

Мәсул катиб

А.Н.Мәммәдов

Шәбә редакторлары:

К.Г.БАБАЈЕВА

Р.М. МУСАЈЕВ

Мухбирләр:

А. Мәдәтова

Б. Пирмәһәммәдов

С. Салеюрова

h. Асланов

РЕДАКСИЈАНЫН ВӘ НӘШРИЈАТЫН ҮНВАНЫ:

368600, Дағыстан

Республикасы,

Дэрбэнд шәһәри,

Ленин күчеси, 37

www.derbend.ru

(E-mail: gazetaderbend@mail.ru)

Телефонлар: баш

редактор 89894856030,
умуми шәбә 89604204987

ООО нәширијат «ЛОТОС»
чап едилиб.

Индекс 367018

Мәтбәәнин үнваны

ДР, Махачгала шәһәри,
пр-т. Пјетра 1, 61

Гәзетин чапынын
кејфијәти барәдә
мәтбәәје мурасиәт едә
биләрсизиз.

Рабитә, информасија тех-
нологијалары вә күтләви
коммуникацијалар саһесинде
нәзарәт үзрә

Федерал хидмәт
(Роскомнадзор).

Күтләви информасија васитә-
ларинин гејдијаты һагтында

Шәһадәтнамә

ДР үзрә рабитә, информасија
технологијалары вә Күтләви
коммуникацијалар саһесинде
нәзарәт үзрә Федерал хидмәт
идарәси.

ПИ № ТУ05-00428

21.05.2019 г.

Материалларда кедән
фактлар үчүн мүәллифләр
мәсулийјәт дашијылар. Мүәл-
лифләри мәвгәји илә редак-
сијанын мәвгәји үјүн кәлмәјә
биләр.

24.10. 2024.

Фактики олараг 9.30
Саат 10.00

Тираж 2000
Сиf. №

RUSIYA SILAHLI QÜVVƏLƏRİ NDƏ MÜQAVİLƏ İLƏ XİDMƏT EDİN

Для поступления на военную службу по контракту обратиться с заявлением (подать заявку) варианты:

Мüqavilə ilə hərbi xidmətə girmək üçün ərizə ilə müraciət edin (müraciət edin) seçimlər: şəxslən poçt, telefonla seçim məntəqəsinə və ya hərbi komissariat 8 (989) 484-69-95

Rusiya Müdafiə Nazirliyinin vəb saytındaki vətəndaşın şəxsi hesabında, müqavilə müqaviləsi.rif

службапоконтракту.рф

контракт05.рф

Dövlət xidmətlərinin vahid portalında "müqavilə ilə hərbi xidmət" elektron xidməti vasitasılı.rif

госуслуги.рф

Müqavilə xidməti
qaynar xətti – 117

BİRDƏFƏLİK ÖDƏNİŞLƏR

400 min rubl (şəxslər üçün federal ödaniş, 1 il və ya dahaçox müddətə müqavilə bağlayan, 3 ay ərzində öz zonasında düşən)

500 min (regional ödaniş)

100 min rubl (şəhər və rayonlarından)

Daimə yerləşdimə məntəqəsində pul müavinəti

55 min rubla qədər. ayda

SOSIAL FAYDALAR VƏ ZƏMANƏTLƏR

Rusiya Müdafiə Nazirliyinin hesabına maliyyələşdirilən və ipoteka kredit sistemi vasitəsilə sürətli mənzil əldə etmək imkanı;

rəsmi mənzil və ya mənzil kirayəsi üçün kompensasiya;

hərbî tibb müəssisələrində pulsuz xidmət müalicəsi və reabilitasiya;

federal büdcə hesabına həyat və sağlamlıq siğortası;

20 illik xidmətdən sonra güzəştli pensiya almaq hüquq.

Müharibə veteranı statusu və müvafiq faydalalar

ЕЖЕМЕСЯЧНЫЕ ВЫПЛАТЫ В ЗОНЕ СПЕЦИАЛЬНОЙ ВОЕННОЙ ОПЕРАЦИИ

Xüsusi hərbi əməliyyat zonasında aylıq ödənişlər ayda 210 min rubldan

(hərbi rütbdən, vəzifədən və xidmət müddətindən asılı olaraq)

заместитель командира взвода-командир отделения

от 250 тыс. руб. в месяц

командир отделения

от 238 тыс. руб. в месяц

инструктор штаба

от 234 тыс. руб. в месяц

начальник радиостанции командно-штабной машины

от 232 тыс. руб. в месяц

старший сапер

от 216 тыс. руб. в месяц

старший телефонист

от 224 тыс. руб. в месяц

гранатометчик

от 211 тыс. руб. в месяц

водитель

от 216 тыс. руб. в месяц

повар

от 211 тыс. руб. в месяц

стрелок

от 210 тыс. руб. в месяц

старший водитель-электрик

от 222 тыс. руб. в месяц

пулеметчик

от 216 тыс. руб. в месяц